

à **ALBERT MARENČIN**

24. 7. - 24. 11. 2019

à ALBERT MARENČIN

„Koláž je pre mňa hrou – hrou fantázie a náhody, jedným z výrazových prostriedkov poézie, podobne ako báseň. Je to na rozdiel od slovesnej podoby poézie poézia vizuálna, obrazová. Nie je ilustráciou básne, je sama básňou. Robím koláž tak, ako sa vykladá pasians. Neviem nikdy dopredu, ako sa skončí. To ma na nej vzrušuje: povedal by som, že hra je pre mňa dôležitejšia ako výsledok.“ Albert Marenčín

Výstava *Hommage à Albert Marenčín / Pocta Albertovi Marenčínovi*, premiérová uvedená v rámci dramaturgického cyklu *Profily*, predstavuje príbeh koláží, ako aj života a diela významnej osobnosti kultúrneho života. Koláže sprevádzajú ukážky kníh, filmov a fotografických záberov zo súkromných archívov jeho synov. Autorove koláže sa vyznačujú kompozičnými zvláštnosťami i príbuznosťami, ktoré v divákovi evokujú naratívne postupy románov – koláží Maxa Ernsta. Nezjednocuje ich idea konjunktívneho celku, naopak príznačnou je provokatívna nesúvislosť, grotesknosť a absurdnosť v lauréatnom význame.

Albert Marenčín je jedným z najznámejších a najvýznamnejších predstaviteľov surrealizmu, ktorý sa na Slovensku pod pojmom „nadrealizmus“ začal rozvíjať v prvej polovici 20. storočia. Tento všestranný umelec pôsobil na poli slovenského umenia ako prozaik, básnik, esejista, scenárista, dramaturg, dramatik, publicista, prekladateľ a výtvarník. Jeho koláže sú zastúpené v zbierkach Galérie Mesta Bratislavy, Galérie umenia Nové Zámky, Oravskej galérie v Dolnom Kubíne a v majetku súkromných zberateľov.*

Kurátor výstavy: Juraj Mojžiš

Produkčná spolupráca: Mgr. Lenka Kráľová – GUS

Grafika: Mgr. art. Ivana Babejová, ArtD. – GUS

Produkcia: Galéria umelcov Spiša – kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja

Výstava je realizovaná v rámci dramaturgického cyklu *PROFILY*.

Albert Marenčín sa narodil 26. 7. 1922 v Bystrom nad Topľou na východnom Slovensku. Po absolvovaní gymnázia v Prešove (1940) študoval na Univerzite Komenského v Bratislave odbor slovenčina – francúzština (1940 – 1944). Ako partizán sa zúčastnil Slovenského národného povstania (1944). Po vojne získal štipendium na štúdium v Paríži, paralelne na Sorbonne, na Vysokej škole politickej a na Vysokej škole filmovej IDHEC (1944 – 1948). Súčasne bol činný ako redaktor a hlásateľ československého vysielania Francúzskeho rozhlasu.

Po návrate nastúpil v pozícii dramaturg a scenárista do Československého štátneho filmu v Bratislave na Kolibe (1949 – 1972). V 50. rokoch 20. storočia napísal niekoľko interne oceňovaných scenárov, z ktorých však bola realizovaná iba adaptácia Kalinčiakovej Reštavrácie. Úspech filmu *Pieseň o sivom holubovi* delegoval Alberta Marenčina na čelo jednej z dramaturgických skupín, v ktorej vznikli podstatné diela slovenskej novej vlny. Po auguste 1968 v rámci normalizačných politických čistiek bol vyhodенý z práce vo filme a po nedobrovoľnej pauze sa zamestnal ako odborný pracovník Slovenskej národnej galérie (1972 – 1986). Po novembri 1989 postupne začali vychádzať jeho literárne práce, pripravil desiatky individuálnych výstav koláží a v roku 2013 vydal album koláží *Trinášť do tučta* v limitovanom náklade 19 autorských exemplárov. Je držiteľom viacerých slovenských a francúzskych štátnych ocenení a vyznamenaní. Zomrel 9. 3. 2019 vo veku 96 rokov.*

Albert Marenčín navštívil Galériu umelcov Spiša rok po nežnej revolúcii v novembri 1990 na ojedinelom podujatí *II. celoslovenské stretnutie mladých teoretikov a historikov umenia (Seminár rôznych druhov umenia)*, kde prezentoval československý surrealizmus a tendencie v 60. rokoch 20. storočia spolu s Karolom Baronom a Vladimírom Popovičom.

* Z textu Juraja Mojžiša, kurátora výstavy